

Column

Deense daadkracht

En van de heroverwegingswerkgroepen die veel aandacht trok toen vorige week de bezuinigingsvoorstellen werden gepresenteerd, was de werkgroep openbaar bestuur. Hun opties om het binnenlands bestuur fors te vereenvoudigen zijn mede geïnspireerd door de ingrijpende bestuurlijke hervormingen in Denemarken, 'goed voorbereid en onder strakke politieke regie', aldus de ambtelijke werkgroep. Strak was die regie zeker: in de gemeentelijke herindelingsoperatie kregen de driehonderd Deense gemeenten een half jaar de tijd om zelf 'huwelijkspartners' te zoeken; lukte dat niet, dan zouden ze 'uitgehuwelijkt' worden. Dat leidde tot een uiterst succesvol en fascinerend proces.

Misschien nog inspirerender was de start van het hervormingsproces in Denemarken, in 2002. Niet om hier te kopiëren, want daarvoor was het teveel toeval, te uniek. Een prachtig voorbeeld van iets dat generaties bestuurskundestudenten hebben leren kennen als een policy window: het moment waarop met een goed getimed duwtje een onderwerp ineens hoog op de politieke agenda belandt en tot grote veranderingen kan leiden.

Hoe verliep die start? In de zomer van 2002 liet de voorzitter van de Deense werkgeversorganisatie in de landelijke pers optekenen dat het tijd was om wat te doen aan het bestuurlijk stelsel, met name het middenbestuur. De Deense provincies (Amter) waren inefficiënt en er was sprake van 'bestuurlijk overgewicht', zei hij. Dat was op zich niet nieuw. Zijn partij, de conservatieve partij, riep al jaren dat de provincies wel konden worden opgeheven. Zo lang al, dat niemand meer echt luisterde. Maar deze zomer liep het anders. Premier Rasmussen was zoals elk jaar op vakantie in Zuid-Frankrijk waar hij, naar verluidt, een maand lang niet gestoord wenst te worden. De woordvoerder binnenlands bestuur van de grootste coalitiepartij Venstre was ook afwezig. De 2e woordvoerder, jong en ambitieus, greep haar kans en reageerde zonder intern overleg: er moest eindelijk eens wat worden gedaan. Het was komkommertijd in de media en dus doken die er allemaal bovenop: het debat bleek niet te stoppen, ook niet toen Rasmussen aan het eind van de zomer bruinverbrand terugkwam uit Frankrijk. De geest was uit de fles en bij de start van het parlementaire jaar kondigde de premier een zware adviescommissie voor het bestuurlijk stelsel aan. Wilde hij daarmee de kwestie echt aanpakken of slechts parkeren? Dat zullen we nooit weten, maar de bestuurlijke hervorming stond op de agenda en was er niet meer af te krijgen. De rest is geschiedenis.

Reageren? Klaartje.Peters@rePublic.nl

Klaartje Peters
(41) is zelfstandig onderzoeker en publicist